

ZROZUMIEĆ SENS HISTORII — ZOROBABEL I EZDRASZ

SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 28 września

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Jr 25,11-12; Dn 9,1-2; Ezd 4,1-7; Iz 55,8-9; Ezd 7,1-28.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Tak mówi Cyrus, król perski: Wszystkie królestwa ziemi dał mi Pan, Bóg niebios, On też rozkazał mi, abym zbudował mu świątynię w Jeruzalemie, które jest w Judzie” (Ezd 1,2).

W pismach Jeremiasza Bóg obiecał, że Jego lud powróci do domu po 70 latach wygnania w Babilonii. Król Cyrus stał się narzędziem, przez które Bóg umożliwił ten powrót. Cyrus, namaszczoney przez Boga (zob. Iz 45,1), wydał około 538 roku przed Chrystusem dekret, uwalniając lud Boży oraz pozwalając Izraelitom na powrót do ich ojczystego kraju i odbudowanie świątyni.

To Bóg (nie Cyrus) powiedział „o Jeruzalemie: Będziesz odbudowane — a o świątyni: Będziesz na nowo założona” (Iz 44,28). Bóg zagwarantował, że Jerozolima zostanie odbudowana, a następnie pobudził serce Cyrusa, by wydał pozwolenie na odbudowę świątyni.

Zawsze rzeczą krzepiącą jest widzieć lud Boży odpowiadający pozytywnie na działania Pana: „Wyruszyli więc w drogę naczelnicy rodów z Judy i Beniamina, kapłani i Lewici, wszyscy, których ducha pobudził Bóg, aby pójść budować świątynię Pana w Jeruzalemie” (Ezd 1,5).

Widzimy tu przykład ludzi odpowiadających pozytywnie na wielkie i łaskawe dokonania Boga. Najlepiej postępujemy wtedy, gdy uświadamiamy sobie, kim jest Bóg i co uczynił, oraz gdy wiemy, że z miłością podejmuje On działania dla dobra swego ludu.

Przeczytaj Jr 25,11-12; 29,10; Dn 9,1-2. Kiedy nastąpił pierwszy powrót żydowskich wygnańców? Jakiego proroctwa był wypełnieniem?

Pan wpłynął na Cyrusa, by umożliwić pierwszy powrót Izraelitów będący wypełnieniem proroctwa Jeremiasza o 70 latach. Jeremiasz napisał, że ziemia judzka będzie leżeć odłogiem przez 70 lat po uprowadzeniu jej mieszkańców do Babilonii (co trwało od 606/605 do 537/536 roku przed Chrystusem), ale potem Bóg otworzy drzwi żydowskim wygnańcom, by mogli powrócić do ojczyzny. Gdy Daniel studiował pisma Jeremiasza, uświadomił sobie, że nadszedł czas owego obiecanego powrotu.

W 9. rozdziale *Księgi Daniela* jej autor jest zrozpaczony, bo 70 proroczych lat dobiega końca i pozornie nic się nie zmienia, zaś nowe imperium perskie właśnie urosło w potęgę. Pogrążony w żalu Daniel zwrócił się do Boga, błagając o miłosierdzie i spełnienie Jego obietnic. W tym samym rozdziale (zob. Dn 9,24-27) Bóg zapewnił Daniela, że czuwa nad wszystkim i zaplanował przyszłość, w tym przyjście Wybawiciela, który umrze za ludzi, by dokonać zadośćuczynienia za ich grzechy, przynieść sprawiedliwość i wypełnić symboliczne zapowiedzi starotestamentowego systemu ofiarnego. Bóg powiedział przez to:

— Nie martw się, Danielu. Ponieważ ten Prawdziwy Wybawca (Jezus) z pewnością przyjdzie, teraz także pošlę wam pewnego wybawcę.

Wkrótce potem Bóg poruszył serce Cyrusa, króla perskiego, by wydał rozporządzenie zwracające żydowskim wygnańcom wolność. Bóg zawsze dotrzymuje obietnic (zob. w 10. rozdziale *Księgi Daniela*, jak Bóg interweniował, by zadbać o dobro swojego ludu w Judei).

W 1. rozdziale *Księgi Ezdrasza* znajduje się oświadczenie króla Cyrusa, iż naród izraelski otrzymał pozwolenie na powrót do Jerozolimy i odbudowanie domu Pańskiego. Rozporządzenie to zostało wydane w latach 539-537 przed Chrystusem. Cyrus nie tylko pozwolił Żydom odejść, ale także dopilnował, by odeszli oni z darami, w tym oryginalnymi naczyniami świątynnymi wywiezionymi do Babilonii w czasach Nebukadnesara. Owo wydarzenie przypomina exodus z Egiptu wiele wieków wcześniej, gdy Bóg także poruszył serca Egipcjan, by wyprowadzić Izraelitów w drogę z darami. Ta pierwsza grupa powracająca do Judei składała się z około 50 tysięcy osób (wliczając w to kobiety i dzieci).

Jakie jeszcze inne historyczne proroctwa zostały wypełnione zgodnie z obietnicą zawartą w *Piśmie Świętym*? Jak możemy czerpać z nich pocieszenie, że Bóg zna przyszłość i że możemy ufać Jego obietnicom, które dotyczą nas?

Pierwsza grupa repatriantów żydowskich otrzymała zadanie odbudowy świątyni. W późniejszych lekcjach będziemy studiować historię opozycji usiłującej nie dopuścić do odbudowy świątyni. Teraz zapoznamy się z kolejnymi królami perskimi w czasach odbudowy świątyni w Jerozolimie. Ważne jest to, by poznać tło historyczne *Księgi Ezdrasza* i *Księgi Nehemiasza*, jako że pozwala ono głębiej zrozumieć ich przesłania.

Przeczytaj Ezd 4,1-7. Kim byli kolejni królowie, za panowania których działali przeciwnicy budowy świątyni?

Poniżej znajduje się chronologiczna lista królów perskich, którzy w jakiś sposób związani są z *Księgą Ezdrasza* i *Księgą Nehemiasza*. Lista ta zaczyna się od Cyrusa, który założył imperium perskie i pokonał Babilonię w 539 roku przed Chrystusem:

- Cyrus (559-530)
- Kambyzes II (530-522)
- Dariusz I (522-486)
- Kserkses I (485-465) w *Księdze Estery* zwany Achaszwerosem
- Artakserkses I (465-424)

Gdy studiujemy te obie księgi, ważne jest to, byśmy wiedzieli, że w *Księdze Ezdrasza* ci królowie nie są wzmiankowani w porządku chronologicznym. Na przykład Ezd 4,6-24 jest wstawką przed 5. rozdziałem, który przedstawia dzieje opozycji wobec budowy świątyni. Tak więc listy do Kserksesa I (Achaszwerosa) i Artakserksesa I wspomniane w 4. rozdziale *Księgi Ezdrasza* powstały po wydarzeniach dotyczących Dariusza I, a opisanych w 5. i 6. rozdziale. Taka kolejność może być myląca dla czytelników. Mogła też być powodem pewnego zamieszania panującego w interpretowaniu tych ksiąg na przestrzeni minionych wieków. Podczas studiowania kolejnych lekcji tego kwartału, znajomość kolejności wydarzeń pomoże nam lepiej zrozumieć przesłania *Księgi Ezdrasza* i *Księgi Nehemiasza*.

Jak często natrafiasz w *Biblii* na fragmenty tekstu, które trudno ci zrozumieć? Jak możesz się nauczyć ufać Bogu i Jego Słowu, nawet jeśli natrafiasz na coś, czego sensu nie rozumiesz? Dlaczego ważne jest, by mimo to ufać? Zob. Iz 55,8-9.

W Ezd 7,1-10; 8,1-14 widzimy, że król Artakserkses I pozwolił Ezdraszowi powrócić do Jerozolimy (w 457 roku przed Chrystusem) i zabrać ze sobą wszystkich, którzy także zechcą powrócić. Niewiele wiadomo o relacjach panujących między królem a Ezdraszem oraz o tym, czy Ezdrasz pracował na dworze królewskim. W 8. rozdziale *Księgi Ezdrasza* autor wymienia naczelników rodów tej grupy repatriantów, począwszy od rodów kapłańskich, poprzez linię królewską, a skończywszy na pozostałych Judejczykach. Wymienionych zostało szczegółowo dwanaście rodów, co sprawia wrażenie celowego użycia liczby nawiązującej do dwunastu plemion izraelskich.

Wspomniany tekst biblijny mówi o prawie 1500 mężczyznach, co oznacza, że ogólna liczba repatriantów mogła wynosić od 5000 do 6000 ludzi. Była to znacznie mniejsza grupa niż ta, która powróciła z Zorobabelem (Zerubbabelem) i Jozuem (Jesuzą).

Przeczytaj Ezd 7,1-10. Co ten fragment księgi mówi o Ezdraszu?

Ezdrasz był uczonym¹ pochodzącym z kapłańskiego rodu. Jako kapłan był potomkiem brata Mojżesza, Aarona — pierwszego kapłana w Izraelu. Według *Księgi Ezdrasza* i tradycji żydowskiej był wybitnym człowiekiem. Nie wiemy, czy był sekretarzem króla Artakserksesa. Określenie Ezdrasza jako *uczonego* sugeruje, że albo wcześniej pełnił jakąś ważną funkcję, albo posiadał zdolności, które zaczął wykorzystywać po przybyciu do Judei. Jednak należy przypuszczać, że musiał pracować dla Artakserksesa na jakimś odpowiedzialnym stanowisku, skoro król wysłał go jako kierownika wyprawy.

W Ezd 7,6.10 Ezdrasz został nazwany *biegłym* (BW) i *poświęconym* (BE) skrybą/nauczycielem. Słowo *biegły* oznacza tutaj kogoś *bystrego*, to jest kogoś, kto w lot pojmuje trudne sprawy i posiada umiejętność prawidłowej analizy informacji. Ezdrasz miał nieprzeciętny umysł. Był znany z posiadania wiedzy i umiejętności objaśniania prawa Bożego. Ponadto fakt, iż król wybrał go jako tego, który ma poprowadzić grupę Izraelitów do Judei, świadczy o odwadze i zdolnościach przywódczych Ezdrasza.

Zwróć uwagę, iż Ezdrasz „przygotował swoje serce, aby szukać prawa Pana” (Ezd 7,10 UBG). Jak możemy zastosować tę wskazówkę w swoim życiu?

¹ Według KJV *scribe* (*skryba*), czyli osoba przepisująca księgi, dokumenty; przepisywacz, kopi-sta, pisarz (*przyp. red.*).

Przeczytaj Ezd 7,11-28. Z czego składał się królewski dekret? Dlaczego był ważny dla narodu izraelskiego?

Dekret Artakserksesa przypomina pierwszy dekret Cyrusa. Król wezwał wszystkich Izraelitów, którzy zapragną, w tym zwłaszcza tych z rodów kapłańskich, by udali się w drogę do Jerozolimy. Choć według informacji pochodzących ze znalezionego w babilońskim mieście Nippur archiwum bankierskiej rodziny Muraszu wynika, że większość Żydów pozostała ostatecznie w Persji (jak świadczy o tym *Księga Estery*), to jednak byli też i tacy, którzy czekali na okazję do rozpoczęcia nowego życia w ojczyźnie przodków. Król zwrócił się przede wszystkim z rozkazem do podskarbich Zarzecza. Mieli oni zapewnić Ezdraszowi środki na odbudowę miasta, a także na to, „aby w dostojęństwo ubrać świątynię Pana” (Ezd 7,27). Król polecił Ezdraszowi, by zadbał również o należyte przestrzeganie prawa Bożego i prawa krajowego przez ustanowienie sytemu sądowniczego. Porządek i organizacja wskazane w tym poleceniu to ważne rzeczy dla każdego społeczeństwa. Ponadto król zadbał o wszelkie ułatwienia dla Ezdrasza i Izraelitów, by mogli odbudować swój kraj.

Czy troska króla o odbudowę miasta i świątyni wskazuje, że uwierzył on w Boga, którego wyznawcą był Ezdrasz? Artakserkses nazywa Boga Bogiem Izraela, „którego przybytek jest w Jeruzalemie” (Ezd 7,15). Ten sposób mówienia o Bogu wskazuje, że król postrzegał Jahwe jako jeszcze jedno lokalne bóstwo, które należało obłaskawić darami. Nie chciał, by ten lokalny bóg rozniewał się na niego „i jego synów” (Ezd 7,23). Ponadto powinniśmy zauważyć, że 457 rok przed Chrystusem to rok buntu Egipcjan przeciwko perskiej okupacji, a zatem jest prawdopodobne, że szlachetne decyzje króla były podyktowane chęcią zdobycia przychylności prowincji judzkiej.

Niestety, mimo kontaktów z Ezdraszem i Nehemiaszem król nie stał się wyznawcą Prawdziwego Boga. Przynajmniej nic w tekście biblijnym nie wskazuje na to, by tak było, co znaczy, że Pan może się posłużyć nawet ludźmi nieważnymi, by realizować swoją wolę na ziemi.

Jak możemy się nauczyć ufać Bogu i Jego władzy nad światem mimo cierpienia i niesprawiedliwości, jakie panują na ziemi?

Przeczytaj Ezd 7,6.10. Co te wersety mówią o doniosłości właściwej religijnej edukacji?

Całkowite poświęcenie Ezdrasza dla Boga i jego decyzja, by badać Słowo Boże, stosować je i nauczać go (zob. Ezd 7,6.10), przygotowały go do większej służby w Izraelu. Tekst biblijny mówi, że poświęcił się on studiowaniu, czynieniu i nauczaniu prawa Pana.

Ellen G. White zwraca uwagę na ważną rzecz: „Pochodzący z rodu Aarona Ezdrasz otrzymał kapłańskie wykształcenie, a ponadto gruntownie zapoznał się z pismami magów, astrologów i mędrców imperium medyjsko-perskiego. Nie był jednak zadowolony ze swojego duchowego stanu. Pragnął pełnej harmonii z Bogiem oraz mądrości w celu spełniania Jego woli. Tak więc »starał się (...) z całego serca zgłębiać prawo Jahwe i wprowadzać je w życie« (Ezd 7,10 BKR). To skłoniło go do pilnego studiowania dziejów ludu Bożego, zapisanych w pismach proroków i królów. Badał on historyczne i poetyckie księgi *Biblii*, aby dowiedzieć się, dlaczego Pan pozwolił, by Jerozolima została zniszczona, a Jego lud wprowadzony do niewoli w pogańskim kraju”¹.

„Starania Ezdrasza, by ożywić zainteresowanie studiowaniem *Pisma Świętego*, miały trwały charakter dzięki jego niestrudzonej i codziennej pracy ukierunkowanej na kopiowanie i popularyzowanie ksiąg biblijnych. Zebrał on wszystkie kopie prawa, jakie mógł znaleźć, a następnie polecił je przepisywać i rozpowszechniać. Czyste Słowo, pomnożone i oddane w ręce wielu ludzi, upowszechniało wiedzę o nieocenionej wartości”².

Zwróć uwagę na to, że choć Ezdrasz poznał sposoby postępowania pogan, rozumiał, że nie są one właściwe, a zatem starał się poznać prawdę wprost z jej źródła — Słowa Bożego i prawa Pana. Musiał się oduczyć wielu rzeczy z tego, czego nauczył się w świeckich szkołach, gdyż niewątpliwie sporo z tego było po prostu nieprawdą. W końcu, co dobrego można znaleźć w pismach wróżbitów i magów?

W jaki sposób także obecnie musimy oduczyć się wielu rzeczy z tego, czego nauczyliśmy się od świata?

¹ Ellen G. White, *Prorocy i królowie*, Warszawa 2018, wyd. V, s. 338.

² Tamże, s. 338-339.

DO DALSZEGO STUDIUM

Zastanów się nad gorliwością i pracowitością Ezdrasza. „Ezdrasz stał się Bożym rzecznikiem, kształcąc wszystkich wokoło w zasadach, na których opiera się niebiańskie panowanie. Przez resztę życia — czy to na dworze króla Medii i Persji, czy w Jerozolimie — jego najważniejszą misją było nauczanie. Gdy przekazywał innym prawdy, które poznał, jego zdolność wykonywania tego dzieła stale wzrastała. Stał się człowiekiem pobożnym i gorliwym. Był dowodem Pańskim wobec świata świadczącym o mocy biblijnej prawdy uszlachetniającej człowieka w jego codziennym życiu”¹.

„W dziele reformy mającym się dokonać w naszych czasach potrzebni są ludzie podobni do Ezdrasza i Nehemiasza — ludzie, którzy nie będą lekceważyć czy usprawiedliwiać grzechu ani wahać się bronić czci Boga. Ci, którzy dźwigają ciężar tego dzieła, nie spoczną, póki dzieje się zło, ani nie będą przykrywać grzechów płaszczem fałszywej miłości bliźniego. Będą pamiętać, że Pan nie ma względu na osobę, a stanowczość wobec niektórych może się okazać miłosierdziem wobec wielu. Będą także pamiętać, że karcąc zło, należy zawsze przejawiać ducha Chrystusowego”².

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. O tak, mamy wiele wspaniałych obietnic Pańskich. Jednak z drugiej strony Bóg nigdy nam się nie narzuca. Jakie wybory, których dokonujemy w naszym życiu, mogą uniemożliwić spełnienie Jego obietnic wobec nas?

2. Przeczytaj modlitwę zapisaną w Dn 9,1-23. Jakie zasady w niej zauważasz i jak możesz je zastosować w swoim życiu? Co uczynił Daniel, jaka była jego postawa i o co prosił? Co jeszcze z tego przykładu możemy zastosować dzisiaj?

3. W czwartej części lekcji znajduje się wypowiedź Ellen G. White o tym, jak ważne było Słowo Boże w służbie Ezdrasza i jak pilnie pracował, by głosić je wśród ludzi. Jaka jest w tym oczywista i ważna nauka dla nas w kwestii znaczenia Słowa Bożego w naszym życiu i w życiu Kościoła?

¹ Ellen G. White, *Prorocy i królowie*, Warszawa 2018, wyd. V, s. 338.

² Tamże, s. 375. Przeczytaj także rozdział *Ezdrasz — kapłan i uczyony w Piśmie*, w: tamże, s. 337-342.